

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การแยกสาร
ผังมโนทัศน์ (Concept Maps)

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ทดลองและอธิบายเกี่ยวกับการแยกสารโดยการกลั่น กรอง สกัด และโครมาโทกราฟีกระดาษ
2. อธิบายและยกตัวอย่างการนำหลักการแยกสารไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. อธิบายความหมาย การกรอง การกลั่น การสกัดด้วยตัวทำละลาย การสกัดโดยการกลั่นด้วยไอน้ำ โครมาโทกราฟี

แบบทดสอบก่อนเรียน
ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การแยกสาร

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ในการกลั่นสารใดจะระเหยออกมาเป็นไอก่อนสารอื่นๆ
 - ก. สารที่มีจุดเดือดต่ำ
 - ข. สารที่มีจุดเดือดสูง
 - ค. สารที่มีจุดหลอมเหลวต่ำ
 - ง. สารที่มีจุดหลอมเหลวสูง
2. สารคู่ใดที่แยกจากกันได้ด้วยการกลั่นลำดับส่วน
 - ก. น้ำกับน้ำมัน
 - ข. น้ำกับเอทานอล
 - ค. น้ำกับแก๊สแอมโมเนีย
 - ง. มีข้อถูกมากกว่า 1 ข้อ
3. จงพิจารณาสมบัติของสารตามตาราง

สาร	จุดเดือด (C°)	จุดหลอมเหลว (C°)	การละลายน้ำ
A	938	98	ไม่ละลายน้ำ
B	2,040	672	ละลายน้ำ
C	361	7	ละลายน้ำ

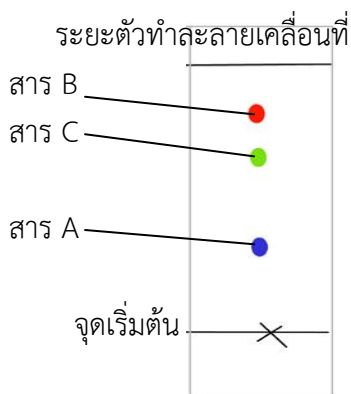
ถ้าต้องการแยกของผสมระหว่างสารทั้ง 3 ชนิด ซึ่งไม่ละลายซึ่งกันและกัน ควรทำตามข้อใด (เรียงวิธีการตามลำดับ)

- ก. การละลายน้ำ กรอง กลั่นลำดับส่วน
 - ข. ละลายน้ำ กรอง ระเหย
 - ค. กรอง ละลายน้ำ ใช้กรวยแยก
 - ง. กลั่นลำดับส่วน
4. สารที่แยกออกจากกันได้ด้วยวิธีโครมาโทกราฟี ต้องมีสมบัติต่อไปนี้ ยกเว้นข้อใด
 - ก. มีสีต่างกัน
 - ข. ความสามารถในการละลายต่างกัน
 - ค. ถูกดูดซับโดยตัวดูดซับต่างกัน
 - ง. อัตราการเคลื่อนที่บนตัวดูดซับต่างกัน
5. วิธีการในข้อใด ไม่สามารถแยกสารออกจากกันได้
 - ก. แยกผงเหล็กและเม็ดทรายออกจากกันด้วยการใช้แม่เหล็กดูด
 - ข. แยกผลึกเกลือออกจากน้ำเกลืออิ่มตัวด้วยการทดลอง
 - ค. แยกน้ำและน้ำมันออกจากกันด้วยการกลั่นลำดับส่วน
 - ง. แยกคลอโรฟิลออกจากใบไม้โดยการสกัดด้วยตัวทำละลาย
6. ในแก๊สหุงต้มที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงในครัว มักผสมสารชนิดหนึ่งลงไปเพื่อช่วยเตือนให้รู้ว่าแก๊สรั่ว สารชนิดนั้น คือสารใด
 - ก. ไฮโดรเจนซัลไฟด์
 - ข. เตตราไฮโดรไทโอฟีน
 - ค. บิวเทน
 - ง. อะเซทิลีน
7. การแยกสารวิธีใดใช้ตรวจสอบว่าสารบริสุทธิ์หรือไม่
 - ก. การกรอง
 - ข. โครมาโทกราฟี
 - ค. การกลั่นลำดับส่วน
 - ง. การสกัดด้วยไอน้ำ

8. การสกัดด้วยตัวทำละลาย มีหลักการในการเลือกตัวทำละลายอย่างไร

- 1) ละลายสารที่ต้องการแยกได้มาก
 - 2) ไม่มีกลิ่น
 - 3) ละลายสารทุกชนิดได้
 - 4) จุดเดือดสูง ระเหยยาก
- ก. 1, 2 ข. 2, 3 ค. 1, 2 และ 3 ง. 2, 3, 4

9. เมื่อนำสารผสมของสาร A, B และ C ไปแยกโดยวิธีโครมาโทกราฟี ได้ผลดังนี้

- ก. สาร A ถูกดูดซับได้ดีที่สุด
- ข. สาร A ละลายในตัวทำละลายได้ดีกว่าสาร C
- ค. สาร B ละลายในตัวทำละลายได้น้อยที่สุด
- ง. สาร B ถูกดูดซับได้ดีที่สุดจึงเคลื่อนที่ได้ระยะทางมากที่สุด

10. ข้อใดเป็นวิธีการแยกสารไม่ถูกต้อง

- ก. แยกผงถ่านที่ปนอยู่ในเกลือโดยการละลาย แล้วกรองแยกผงถ่านออก นำสารละลายเกลือไประเหยน้ำออก
- ข. แยกน้ำมันหอมระเหยจากใบยูคาลิปตัสโดยการกลั่นลำดับส่วน
- ค. แยกฝุ่นผงที่ปนมากับข้าวสารโดยวิธีใส่ถาดใหญ่ๆ แล้วโปรยขึ้นไปในอากาศ ข้าวสารหนักกว่าจะตกลงในถาดก่อน
- ง. ข้าวสารที่มีข้าวเปลือกปนมาจะแยกข้าวเปลือกออกโดยวิธีหีบออก

ใช้ข้อมูลต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 11-12

สาร-สถานะ	ความสามารถในการละลายน้ำ	ความสามารถในการละลายในเอทานอล	จุดเดือด (°C)
A-ของเหลว	ละลายได้ดี	ละลายได้น้อย	80
B-ของแข็ง	ละลายได้ดี	ไม่ละลาย	320
C-ของเหลว	ไม่ละลาย	ละลายได้ดี	125
D-ของเหลว	ไม่ละลาย	ละลายได้ดี	125

11. ถ้าสาร A ปนอยู่กับสาร B ไม่เป็นเนื้อเดียวกัน ควรแยกด้วยวิธีใด

- ก. การตกผลึก
- ข. การสกัดด้วยไอน้ำ
- ค. การกรอง
- ง. การสกัดด้วยเอทานอลแล้วกรอง

12. ถ้าสารละลายประกอบด้วยสาร C และ D ควรแยกออกจากกันด้วยวิธีใด

- ก. การกลั่นธรรมดา
- ข. การสกัดด้วยไอน้ำ
- ค. การตกผลึก
- ง. การกลั่นลำดับส่วน

13. ใบไม้ที่มีสีเขียวเมื่อสกัดออกโดยใช้เอทานอลจะได้สารละลายสีเขียว อยากทราบว่าสารละลายที่มีสีเขียวจะมีสีอื่นปนอยู่หรือไม่ ควรใช้วิธีใด

- ก. การกลั่นธรรมดา
- ข. การสกัดด้วยไอน้ำ
- ค. การตกผลึก
- ง. การกลั่นลำดับส่วน

14. การแยกสารด้วยวิธีการกลั่นอาศัยหลักการใดเป็นสำคัญ

ก. ความแตกต่างของจุดเดือด	ข. ความสามารถในการละลาย
ค. ความสามารถในการดูดซับ	ง. ความแตกต่างของจุดหลอมเหลว

15. วิธีการใดใช้แยกสารเนื้อเดียวได้ทั้งหมด

ก. การกรองและการระเหย	ข. โครมาโทกราฟีและการกลั่น
ค. การตกผลึกและการใช้แม่เหล็ก	ง. การระเหิดและการสกัดด้วยตัวทำละลาย

16. ข้อใดเป็นการแยกสารโดยการตกผลึก

ก. การทำนาเกลือ	ข. การแยกน้ำมันดิบ
ค. การทำน้ำมันหอมระเหยจากพืช	ง. การสกัดสีจากดอกกระเจียว

17. ข้อใดเรียงลำดับกระบวนการที่เกิดขึ้นในการกลั่นได้ถูกต้อง

ก. การระเหย การเดือด การควบแน่น	ข. การเดือด การระเหย การกลายเป็นไอ
ค. การเดือด การกลายเป็นไอ การควบแน่น	ง. การเดือด การควบแน่น การกลายเป็นไอ

18. วิธีใดเป็นการแยกของเหลวออกจากสารละลายที่มีจุดเดือดต่างกันไม่เกิด 80 องศาเซลเซียส

ก. การกลั่น	ข. การกลั่นลำดับส่วน
ค. การสกัดด้วยไอน้ำ	ง. โครมาโทกราฟี

19. เหตุใดจึงนิยมใช้วิธีการสกัดด้วยไอน้ำในการสกัดน้ำมันหอมระเหยจากพืช

ก. ทำได้ง่าย	ข. สารจะมีกลิ่นมากขึ้น
ค. สารไม่ละลายตัวขณะสกัด	ง. จุดเดือดของสารไม่แตกต่างกัน

20. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับโครมาโทกราฟี

ก. เป็นการแยกสารโดยอาศัยความแตกต่างของการถูกดูดซับ
ข. เป็นการแยกสารโดยอาศัยความแตกต่างของความสามารถในการละลาย
ค. เป็นการแยกสารโดยอาศัยความแตกต่างของการละลายและการถูกดูดซับ
ง. เป็นการแยกสารโดยอาศัยความแตกต่างของการเคลื่อนที่บนตัวดูดซับ